

WPLYW OGRANICZEŃ HANDLOWYCH WPROWADZONYCH PRZEZ ROSJĘ NA SEKTOR ROLNO-SPOŻYWCZY W POLSCE

RAPORT BANKU BGŻ BNP PARIBAS
W ROCZNICĘ ROSYJSKIEGO EMBARGA
Warszawa, 28/07/2015

BGŻ BNP PARIBAS

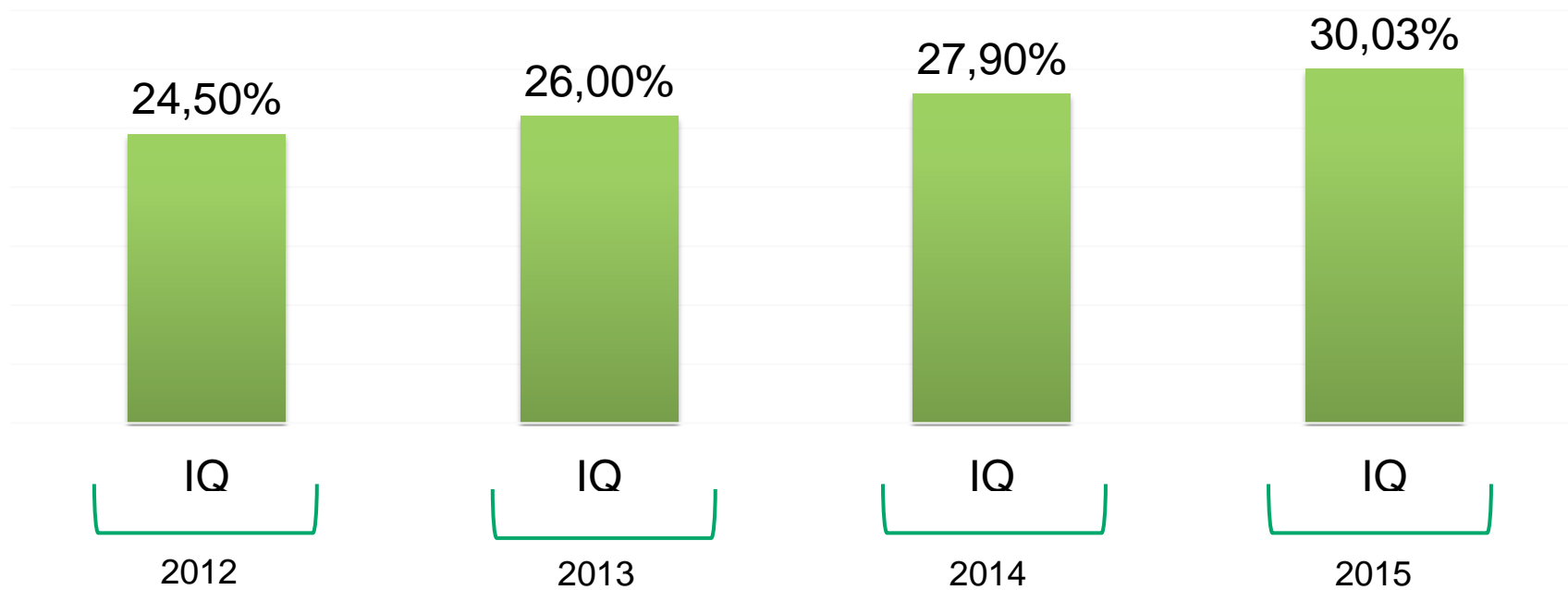
Bank zmieniającego się świata

1

POZYCJA BANKU BGŻ BNP PARIBAS W SEKTORZE AGRO

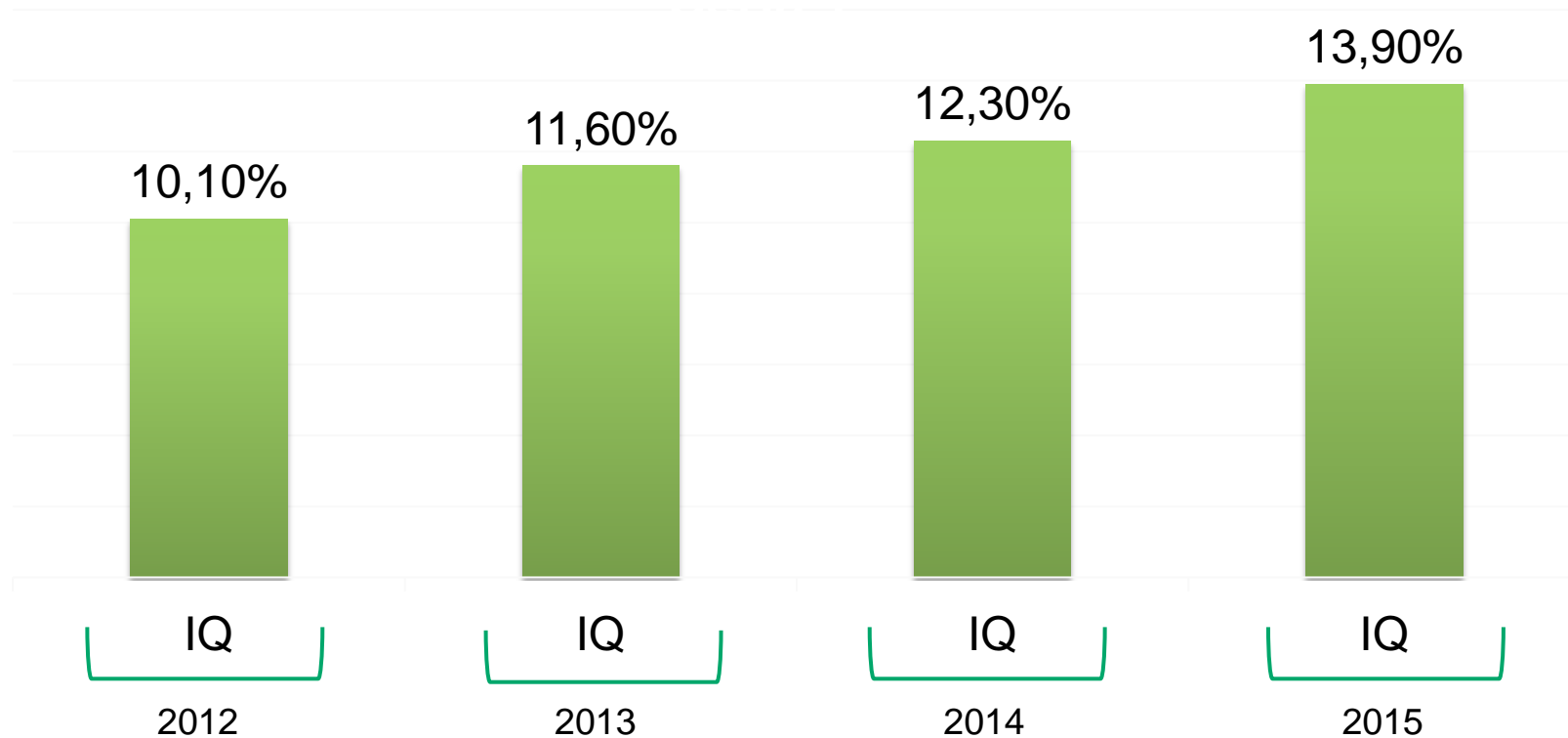
Obecność Banku BGŻ BNP Paribas w Agro - rosnący udział w rynku kredytów

Stan na koniec IQ 2015. Dane dot. byłego Banku BGŻ

Klienci sektora rolno-spożywczego w Banku BGŻ BNP Paribas - portfel kredytów

Stan na koniec IQ 2015. Dane dot. byłego Banku BGŻ (w mld zł)

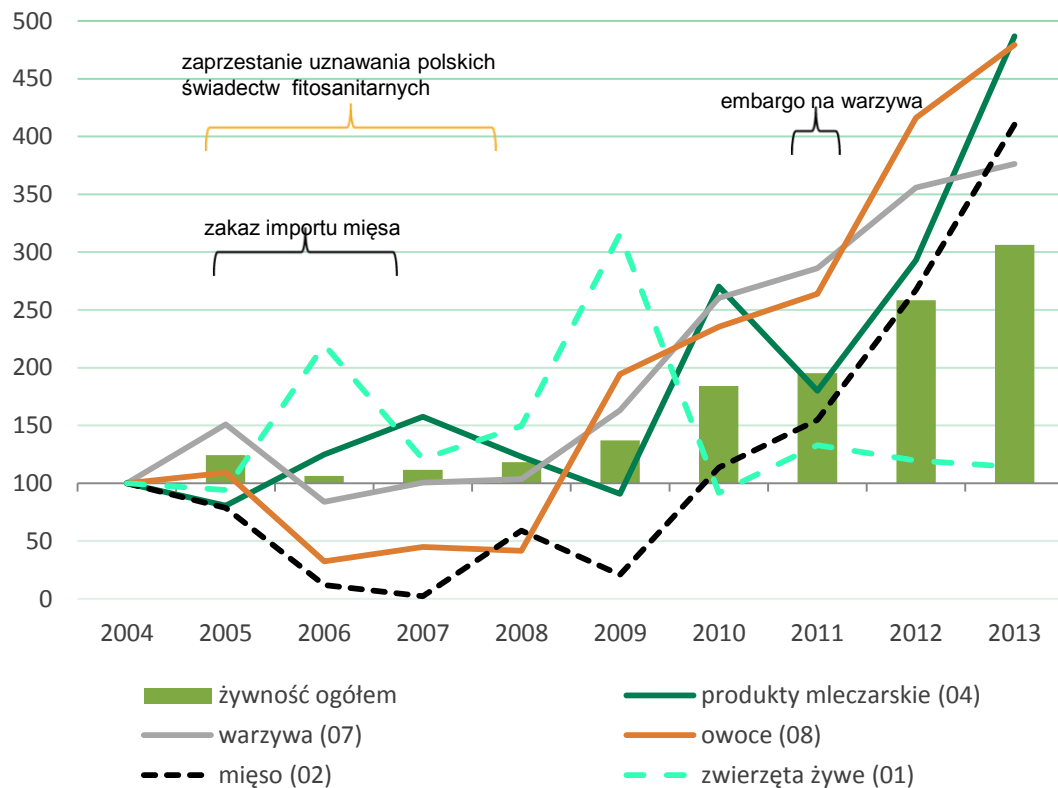
2

RAPORT BANKU BGŻ BNP PARIBAS W ROCZNICĘ ROSYJSKIEGO EMBARGA

Rozwój polskiego eksportu żywności do Rosji w latach 2004-2013

Polski eksport żywności do Rosji 2004=100

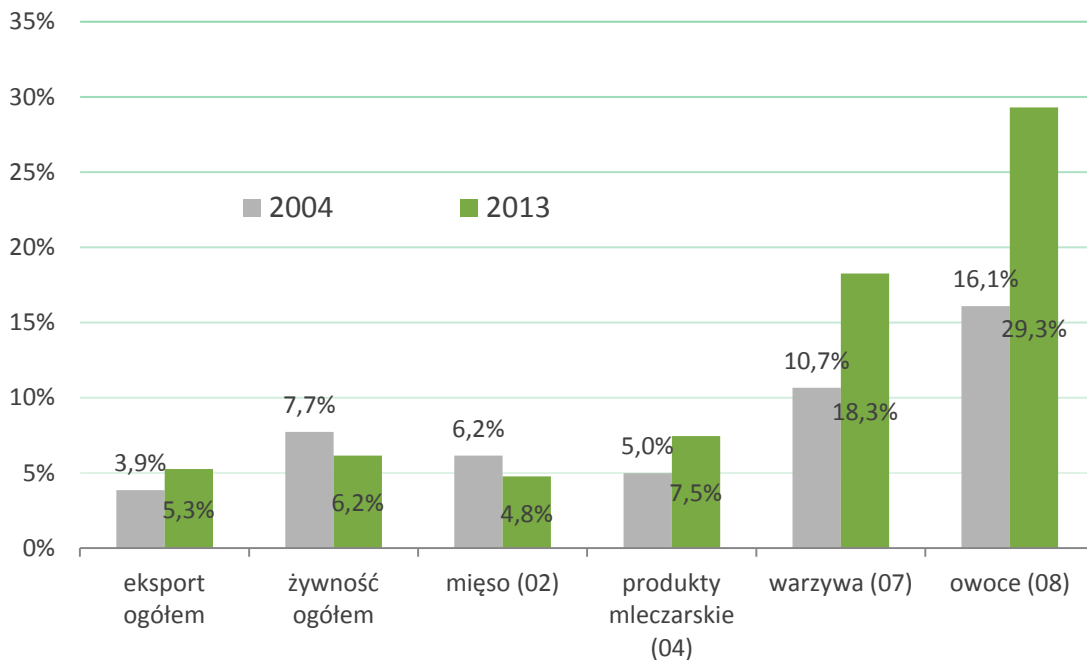
- W latach 2004-13 polski eksport żywności do Rosji zwiększył się trzykrotnie z 0,4 mld euro do 1,3 mld euro, jednak sprzedaż do pozostałych krajów zwiększyła się aż czterokrotnie z 4,9 do 19 mld euro.
- Mimo ogólnej tendencji wzrostowej, eksport poszczególnych produktów zwiększał się w sposób bardzo nierównomierny. W dużym stopniu wpłynęły na to decyzje polityczne rosyjskich władz:
  - 2005 – 2007: zakaz importu mięsa i jego przetworów;
  - 2005 – 2008: zaprzestanie uznawania polskich świadectw fitosanitarnych, co przyczyniło się do spadku eksportu produktów roślinnych, w tym szczególnie owoców i warzyw;
  - VI 2011 – VII 2011: embargo na warzywa w związku z falą zakażeń bakterią *E.coli*.
- Ograniczenia w eksporcie do Rosji były uciążliwe dla polskich dostawców, jednak spadek sprzedaży do Rosji był w dużym stopniu kompensowany wzrostem sprzedaży do innych krajów.
- Po zniesieniu zakazów importu, eksport był bardzo szybko odbudowywany.

Źródło: Bank BGŻ BNP Paribas na podstawie Eurostatu

Znaczenie Rosji jako odbiorcy polskiej żywności ogółem malało, choć rośnie dla dostawców owoców i warzyw oraz przetworów mleczarskich

Udział Rosji w polskim eksporcie wybranych produktów
(wg wartości w euro)

- W latach 2004-2013 udział Rosji w polskim eksporcie żywności spadł z 7,7% do 6,2%, przy wzroście udziału eksportu ogółem z 3,9% do 5,3%.
- Wzrost szybszy od przeciętnego odnotowano w działach, takich jak: owoce (08) i warzywa (07) oraz przetwory mleczarskie (04).
- Ogółem jednak Rosja w 2013 r. była trzecim największym importerem żywności z Polski, po Niemczech i Wielkiej Brytanii.

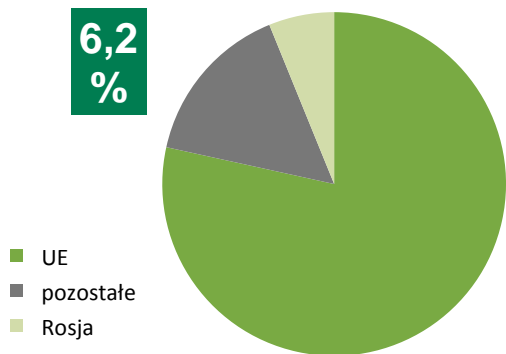
Źródło: Bank BGŻ BNP Paribas na podstawie Eurostatu

Rosyjskie embargo a polski sektor rolno-spożywczy

Udział Rosji w polskim eksporcie żywności ogółem

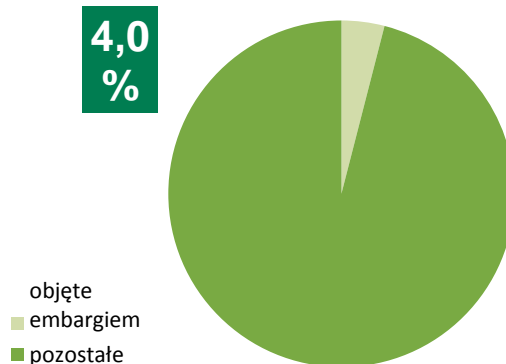
6,2 %

X

Udział produktów objętych embargiem w polskim eksporcie żywności ogółem

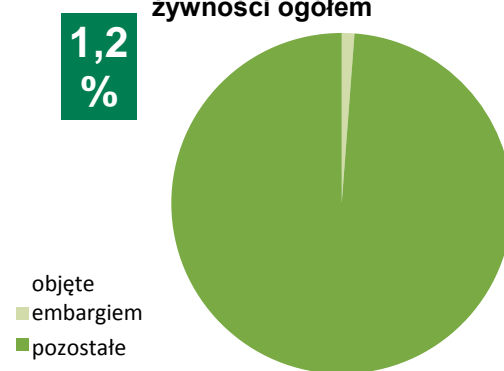
4,0 %

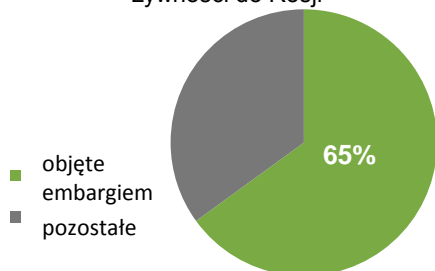
X

Udział produktów objętych rosyjskim embargiem w wartości sprzedaży polskiej żywności ogółem

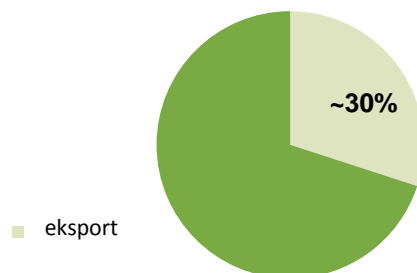
1,2 %

Udział produktów objętych embargiem w eksporcie żywności do Rosji

Udział eksportu w sprzedaży żywności ogółem

□ Udział produktów objętych embargiem stanowił stosunkowo dużą część polskiego eksportu żywności do Rosji (65%), **ale udział produktów objętych embargiem w całkowitych przychodach sektora rolno-spożywczego wynosił jedynie 1,2%.**

Źródło: Bank BGŻ BNP Paribas na podstawie Ministerstwa Finansów

Załamanie polskiego eksportu żywności do Rosji w 2014 r.

Polski eksport do Rosji

2014	Wartość eksportu (mln euro)		Zmiana r/r	
	Żywność	Produkty nieżywnościowe	Żywność	Produkty nieżywnościowe
I-VII	661,1	3 492,2	-10%	-10%
VIII-XII	221,0	2 629,0	-58%	-12%
I-XII	882,1	6 121,2	-30%	-11%

W 2014 r. polski eksport rolno-spożywczy do Rosji znacząco się skurczył. Przyczyniły się do tego:

- ❑ pogorszenie sytuacji gospodarczej w Rosji, którego wyrazem był spadek dynamiki PKB i osłabienie rubla, co spowodowało spadek popytu importowego,
- ❑ zakaz importu świń i produktów wieprzowych z UE w związku z pojawieniem się afrykańskiego pomoru świń (ASF), wprowadzony pod koniec stycznia 2014 r. oraz
- ❑ rosyjskie embargo na import wybranych produktów rolno-spożywczych z UE, wprowadzone 7.08.2014 r., które początkowo miało obowiązywać przez jeden rok.

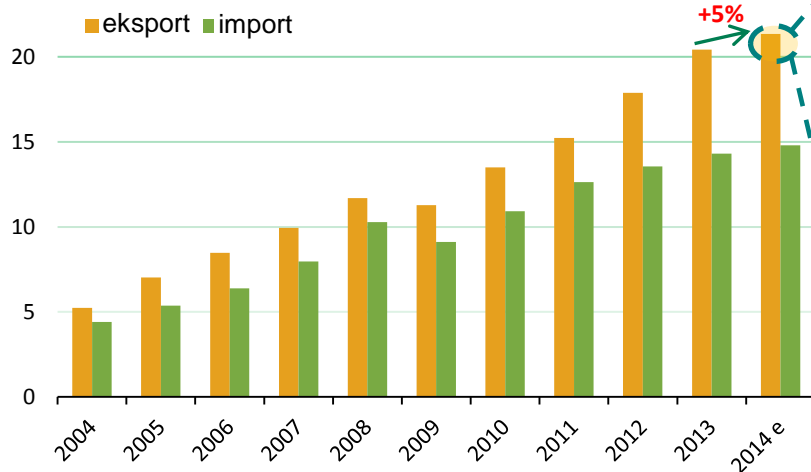
Spadek polskiego eksportu żywności do Rosji był odczuwany od początku 2014 r. Jednak od sierpnia 2014 r., tj. wraz z wprowadzeniem rosyjskiego embarga, wyraźnie się pogłębił.

Źródło: Bank BGŻ BNP Paribas na podstawie Eurostatu

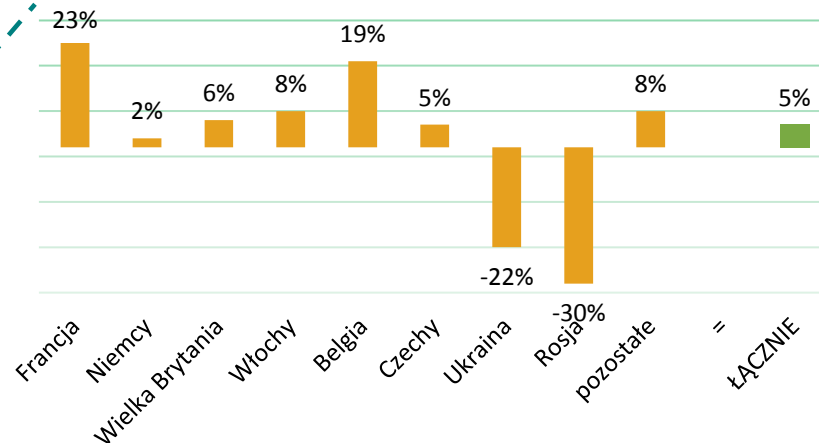

Jednak pomimo rosyjskiego embarga w 2014 r. miał miejsce wzrost polskiego eksportu żywności ogółem

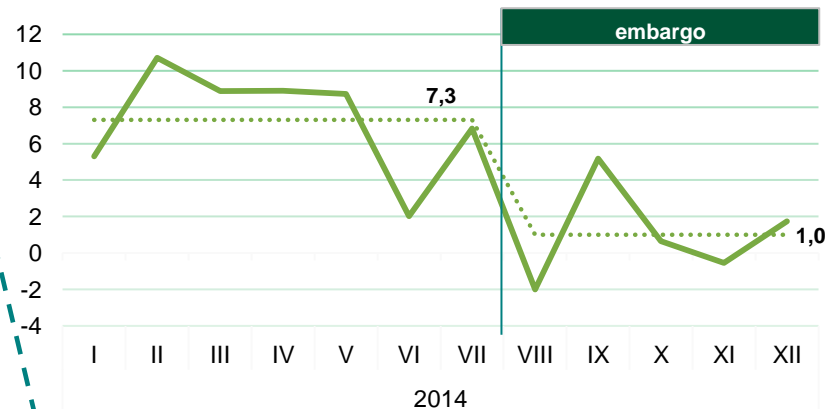
Polski eksport i import żywności (mld euro)

Zmiany w kierunkach eksportu żywności z Polski w 2014 r. w % (mld euro)

Zmiany r/r w polskim eksporcie żywności w 2014 (%)

Źródło: Bank BGŻ BNP Paribas na podstawie Ministerstwa Finansów

Kluczowe sektory dotknięte rosyjskim embargo

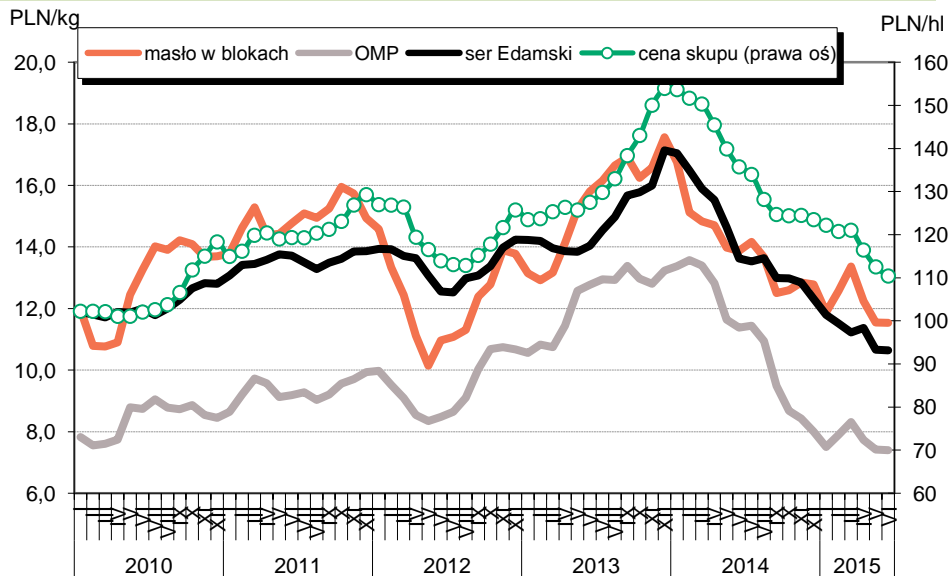
Sektor	Kluczowe produkty	Udział Rosji w światowym imporcie	Udział Rosji w polskim eksporcie (wolumen)	Udział eksportu do Rosji w produkcji (wolumen)
mleczarski	sery	16%	14%	4%
	masło	11%	6%	1%
owoców i warzyw	jabłka	8%	56%	22%
	pomidory	13%	49%	7%
	kapusta	6%	50%	7%
	pieczarki	13%	18%	13%
mięsny	wieprzowina	13%	16%	2%
	drób	6%	2%	0,6%

Źródło: Bank BGŻ BNP Paribas na podstawie Eurostatu

Embargo nie było kluczowym powodem spadku cen mleka

Ceny przetworów mleczarskich w Polsce

Zmiany cen w poszczególnych okresach

	OMP		Masło	
	UE	Polska	UE	Polska
I – VII 2014	-16%	-14%	-17%	-19%
VIII – XII 2014	-39%	-30%	-23%	-10%
I-V 2015	-12%	-7%	-9%	-7%

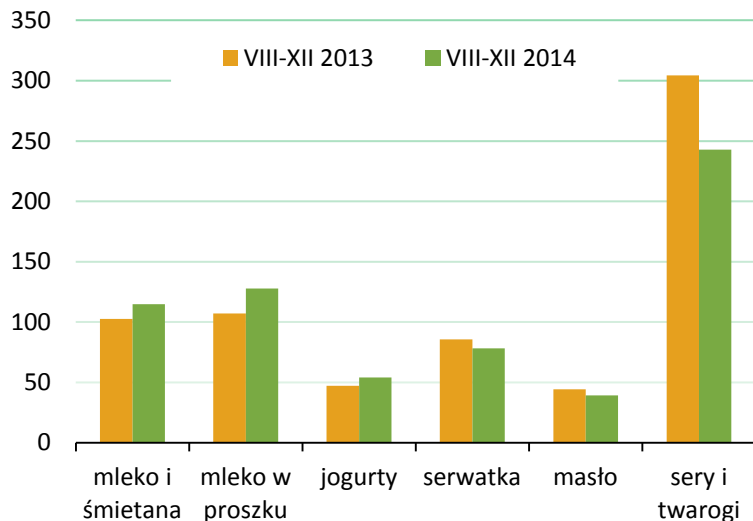
- Globalne i krajowe ceny zbytu przetworów mleczarskich pozostawały w trendzie spadkowym już od stycznia 2014 roku. Była to odpowiedź na zmiany zachodzące na rynku światowym - dynamiczny przyrost produkcji mleka w regionach należących do czołówki eksporterów przetworów mleczarskich i rosnący wolniej od oczekiwań popyt importowy (szczególnie ze strony Chin). **Embargo było więc jedynie dodatkowym impulsem w kierunku spadku cen.**
- Od sierpnia do grudnia 2014 roku największe spadki odnotowano w przypadku mleka w proszku. Związane było to z silnym wzrostem produkcji odłuszczonego mleka w proszku (m.in. w UE i na świecie).

Źródło: Bank BGŻ BNP Paribas na podstawie danych MRiRW, USDA, DairyCo

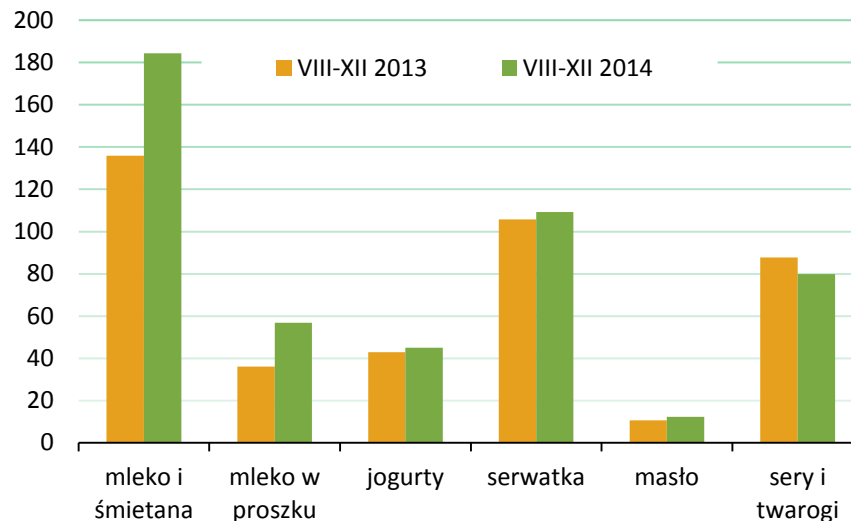

Embargo odpowiedzialne za spadek eksportu przetworów mleczarskich, w tym głównie serów

Wartość eksportu przetworów mleczarskich w okresie VIII-XII (mln euro)

Wolumen eksportu przetworów mleczarskich w okresie VIII-XII (tys. t)

- ❑ Jeszcze w okresie styczeń-lipiec 2014 r. wartość polskiego eksportu przetworów mleczarskich była o ponad 20% wyższa niż rok wcześniej.
- ❑ W okresie sierpień-grudzień 2014 r. wartość wywozu ukształtowała się na poziomie o ponad 5% niższym niż w analogicznym okresie przed rokiem. Odpowiadał za to duży spadek wolumenu eksportu serów oraz obniżki cen większości artykułów mlecznych.
- ❑ Zaczęto ograniczać produkcję serów. Rosła natomiast produkcja odtłuszczonego mleka w proszku, które później eksportowano do Afryki Północnej i Azji Południowo-Wschodniej.

Źródło: Bank BGŻ BNP Paribas na podstawie Ministerstwa Finansów

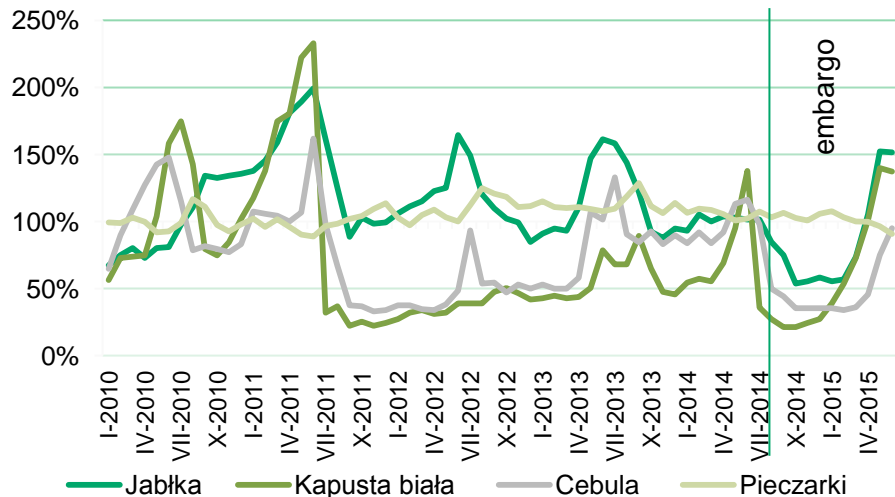
Embargo miało wpływ na ceny owoców i warzyw

Najbardziej dotknięte produkty:

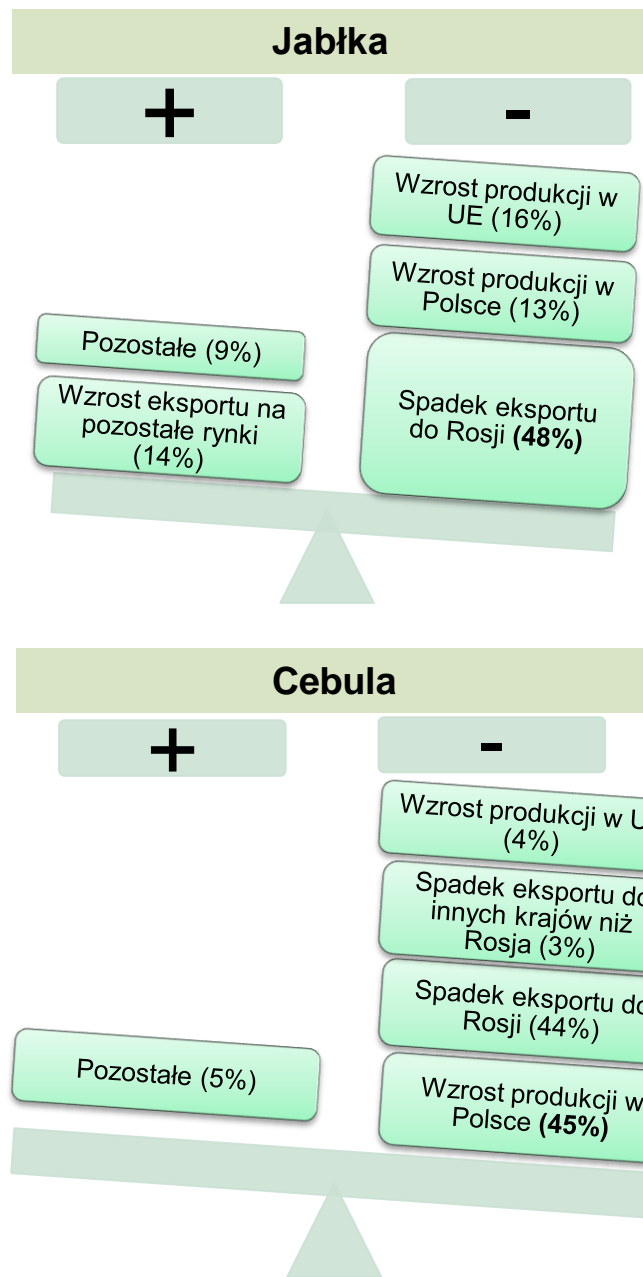
- Jabłka,
- Kapusta pekińska,
- Pomidory,
- Pieczarki,

Spadek cen większości produktów był jednak również konsekwencją wzrostu produkcji na krajowym i europejskim rynku.

Dynamika zmian cen wybranych owoców i warzyw (2010 = 100%)

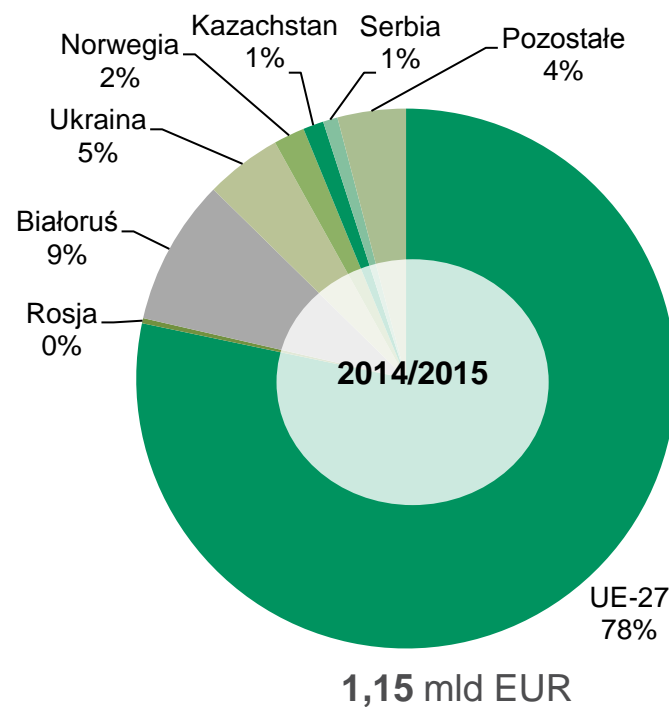
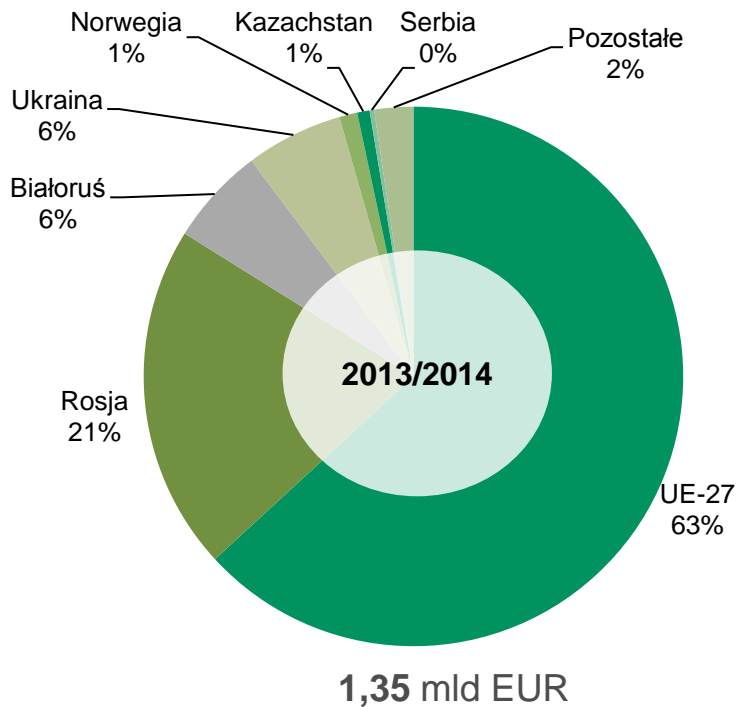

Siła wpływu na ceny (%) głównych czynników

Zmiany w kierunkach eksportu polskich owoców i warzyw

Struktura wartości eksportu polskich owoców i warzyw VIII 2014 – III 2015 (CN07, CN08)

- Wzrost eksportu na rynki inne niż Rosja w okresie VIII 2014-III 2015 zrekompensował 60% wolumenu strat związanego z utratą rynku rosyjskiego.
- Nowe perspektywiczne rynki dla polskich owoców i warzyw:

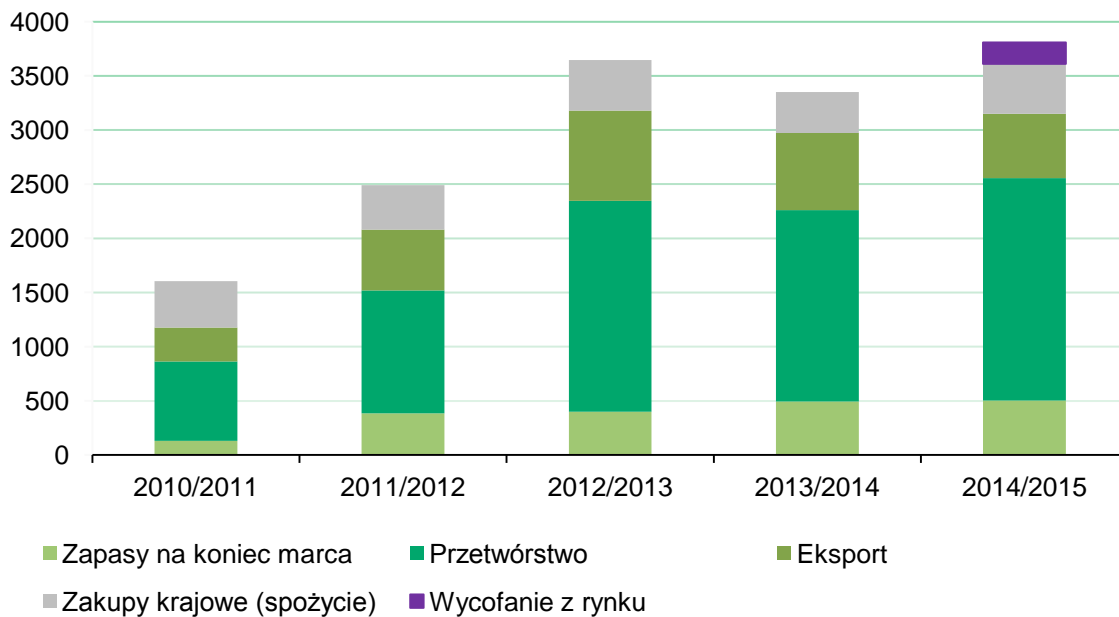
Afryka: Egipt, Algieria, **Bliski Wschód:** ZEA, **Azja:** Indie, Indonezja, Tajlandia **A. Północna:** USA, Kanada

Źródło: Bank BGŻ BNP Paribas na podst. danych Eurostatu

Zmiany w rozdysponowaniu produkcji jabłek

Sprzedaż jabłek wg kanału zbytu VII 2014 – III 2015 (tys. t)

- ❑ **Spadek przychodów producentów jabłek.** Mimo wzrostu cen na koniec sezonu ocenia się że 80-90% jabłek zostało sprzedanych po cenach niższych niż w poprzednim sezonie.
- ❑ **Łączny wolumen jabłek, który zagospodarowano dodatkowo dzięki wycofaniu z rynku i większemu skupowi przez przemysł przetwórczy aż o 317% przewyższał wolumen spadku eksportu.**

Źródło: Bank BGŻ BNP Paribas na podst. danych IERiGŻ, Eurostat, WAPA, GUS, TRSK

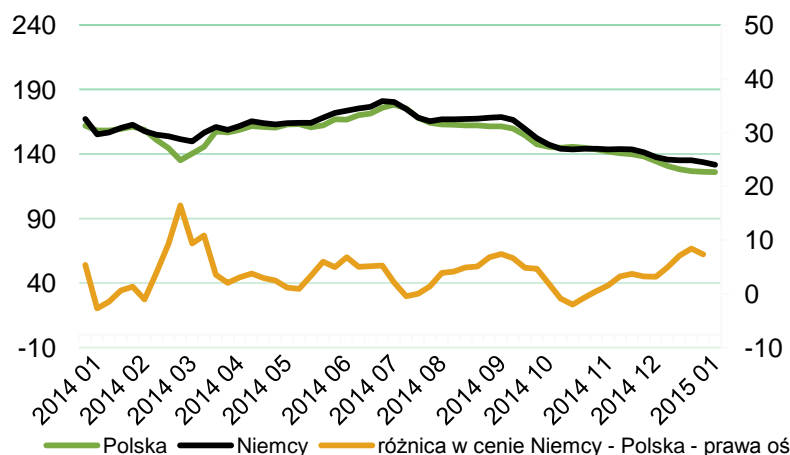

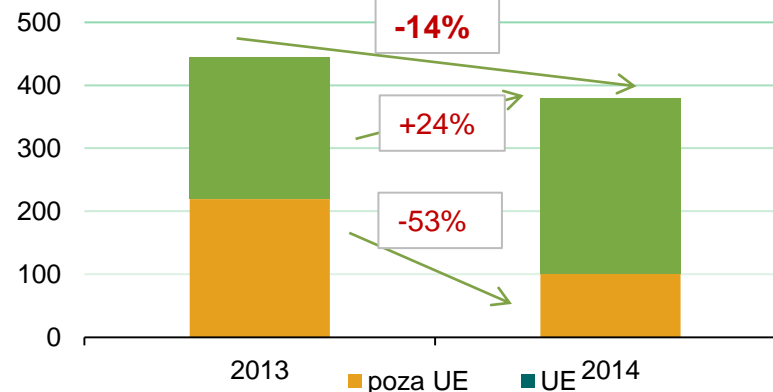
Wykrycie ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF) i embargo doprowadziło do spadku eksportu i cen żywca wieprzowego

- Rosja oraz inne kraje, w tym m.in. Chiny, Korea Południowa, Japonia, Białoruś wprowadziły ograniczenia w imporcie wieprzowiny na skutek odkrycia w Polsce ognisk ASF. Jeszcze w 2013 r. ok. 43% polskiego eksportu było skierowane do tych krajów, co stanowiło ok. 12% krajowej produkcji wieprzowiny. Sama Rosja w całości polskiego eksportu stanowiła 16% w eksporcie i jedynie 2% w produkcji.
- Spadek polskiego eksportu na ww. rynki był łagodzony wzrostem sprzedaży do Stanów Zjednoczonych i Hongkongu. Kraje te w 2014 r. zaimportowały odpowiednio o 15 i 30 tys. t. więcej niż w roku poprzednim, wobec 34 tys. t mniej wysłanych w 2014 r. na rynek rosyjski.
- Niemniej, znaczne zmniejszenie eksportu na rynki pozaunijne spowodowało, że więcej surowca pozostało na rynku krajowym, co przyczyniło się to do znacznych spadków cen żywca (w PLN, XII 2014/ XII 2013 o 21%, VI 2015 – VI 2014 o 17%).** Spadki te były również wspierane 6% wzrostem produkcji wieprzowiny w Polsce w 2014 r. i 2% wzrostem produkcji w UE.
- Od stycznia 2014 r. ceny trzody chlewnej w kraju utrzymywały się na znacznie niższym poziomie niż w Niemczech (przeciętnie w 2014 r. ceny w Polsce były niższe od cen w Niemczech o 3,59 euro/100 kg gdy w 2013 r. były niższe jedynie o 0,14 euro/100 kg). Zwiększyło to zainteresowanie polskim surowcem i przyczyniło się do 24-procentowego wzrostu r/r eksportu wieprzowiny na rynek unijny.

Ceny żywca w Polsce i Niemczech (euro/100 kg)

Polski eksport nieprzetworzonego mięsa wieprzowego (tys. t)

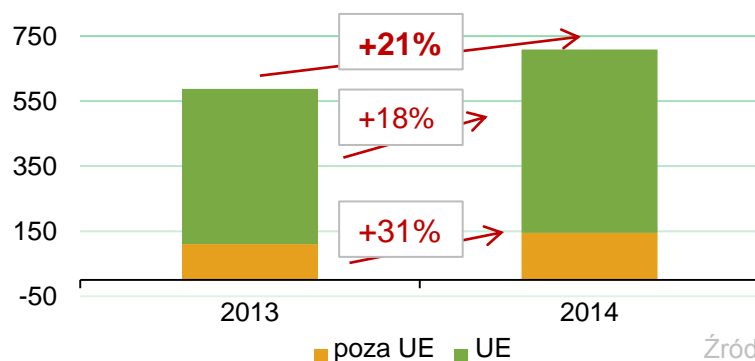
Źródło: Opracowanie Banku BGŻ BNP Paribas na podstawie danych KE i MRiRW

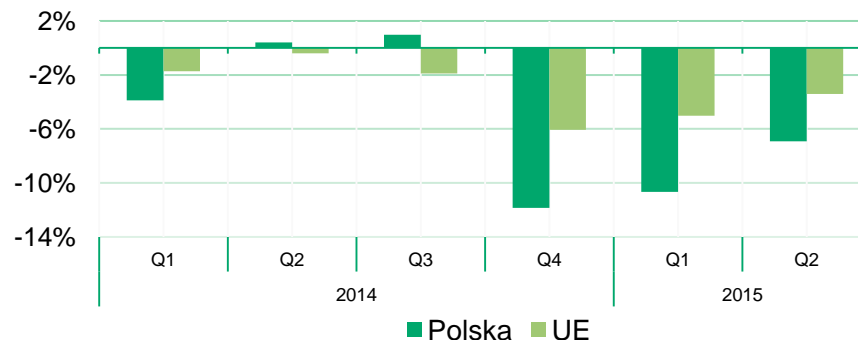
Korzystny wpływ embargo na polski eksport drobiu

- ❑ Rosja nie była ważnym odbiorcą drobiu z Polski. W 2013 r. zaledwie 2% eksportu nieprzetworzonego mięsa drobiowego było kierowane na ten rynek. Stąd wprowadzenie przez Rosję ograniczeń w imporcie nie wpłynęło znacznie na rynek drobiu w Polsce.
- ❑ Z drugiej strony, embargo wprowadzone przez Rosję między innymi na drób pochodzący ze Stanów Zjednoczonych, Kanady, Norwegii oraz Australii spowodował, że wiele rosyjskich firm było zmuszonych do szukania nowych dostawców surowca. Zostało to dostrzeżone przez brazylijskich producentów i eksporterów drobiu, którzy znacznie zwiększyli sprzedaż na ten rynek. W tym samym czasie ograniczyli oni wolumen eksportu kierowany do UE. W 2014 r. był on o 14% niższy niż przed rokiem.
- ❑ Takie zmiany w wymianie handlowej okazały się korzystne dla polskiego sektora drobiu, który wypełniając lukę powstałą na skutek mniejszego importu z Brazylii, zwiększył sprzedaż surowca na rynek wspólnotowy. Dane Eurostat wskazują na 18-procentowy wzrost eksportu nieprzetworzonego mięsa drobiowego na rynek wspólnotowy w 2014 r.
- ❑ Eksport był siłą napędową dla polskiej produkcji drobiu, która w 2014 r. wzrosła o 10% w skali roku. Niemniej, równocześnie obniżyły się ceny pasz, co przyczyniło się łącznie do spadków cen żywca (w PLN, XII 2014/ XII 2013 o 1,4%, VI 2015 – VI 2014 o 6,8%), który w Polsce jest silniejszy niż w UE.

Eksport nieprzetworzonego mięsa drobiowego z Polski (tys. t)

Zmiany cen drobiu (średnie w kwartale w stosunku do początku 2013 r.)

Źródło: Opracowanie Banku BGŻ BNP Paribas na podstawie danych AVEC i Eurostat

Wnioski

- ❑ W ciągu pierwszych dziesięciu lat członkostwa Polski w UE, eksport żywności do Rosji rósł wolniej niż sprzedaż na inne rynki zagraniczne. Tym samym znaczenie Rosji jako odbiorcy żywności z Polski w latach 2004-13 zmalało.
- ❑ Wprowadzone 7 sierpnia 2014 r. rosyjskie embargo na import wybranych produktów żywnościowych pochodzących z UE, Stanów Zjednoczonych, Kanady, Australii i Norwegii, objęło ok. 65% polskiego eksportu do Rosji, przy czym już na przełomie stycznia i lutego 2014 r. (po wykryciu ognisk ASF) ograniczenia w handlu dotknęły eksporterów wieprzowiny.
- ❑ Towary objęte embargiem stanowiły łącznie 4% wartości całego eksportu polskiej żywności i ok. 1,2% wartości sprzedaży żywności ogółem.
- ❑ W konsekwencji nałożonych ograniczeń polski eksport żywności do Rosji w 2014 r. załamał się, przy czym wpłynęły na to również pogorszenie koniunktury gospodarczej w Rosji i silna deprecjacja rubla.
- ❑ Mimo spadku eksportu do Rosji, wartość eksportu żywności ogółem z Polski zwiększyła się w 2014 r. o 4,5% r/r.
- ❑ Skutki embargo, choć widoczne w sektorze rolno-spożywczym, nie są aż tak dotkliwe, jak początkowo obawiali się przedsiębiorcy. W największym stopniu embargiem został dotknięty sektor owoców i warzyw, mleczarski i mięsny.
- ❑ Spadek cen, zwłaszcza jabłek, wieprzowiny i przetworów mleczarskich, przyczynił się do wzrostu krajowej konsumpcji. Dzięki przestawieniu sprzedaży na nowe rynki zbytu, udało się zastąpić rynek rosyjski.
- ❑ Co ważne, doświadczenia z ostatnich lat pokazują, że po zniesieniu zakazów importu, eksport żywności z Polski do Rosji jest w stanie być dość szybko odbudowany.

3

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

